

І. С. Огієнко

XXI МІЖНАРОДНИЙ СЛАВІСТИЧНИЙ КОЛОКВІУМ

19–21 квітня 2012 року у Львівському національному університеті ім. Івана Франка відбувся XXI Міжнародний славістичний колоквіум, присвячений Дню пам'яті слов'янських першопросвітників рівноапостольних святих Кирила і Мефодія. У колоквіумі взяли участь близько сотні учасників як з різних міст України (Львів, Київ, Одеса, Кременець, Мелітополь, Вінниця, Івано-Франківськ, Житомир, Кам'янець-Подільський, Рівне, Нововолинськ, Дрогобич, Бердянськ, Умань), так і з інших країн (Польща, Болгарія, Чехія, Сербія, Хорватія, Словаччина, Білорусь). На пленарних і секційних засіданнях заслуховували й обговорювали доповіді філологів, істориків, фольклористів, етнологів, мистецтвознавців, філософів з таких проблем: 1) Кирило-мефодіївська традиція в суспільному розвитку слов'ян; 2) Історія, мова, література та культура слов'янських народів: концептуальні питання; 3) Україна та українці в загальнослов'янському і європейському контекстах; 4) Історіографія та методологія славістики. Відбулося два пленарних і дванадцять секційних засідань. Колоквіум відкрили пленарним засіданням, на якому заслухали чотири доповіді. Першою прозвучала доповідь І. Шпика про шляхи релігійно-культурної комунікації Балкан з руськими землями в XV–XVI ст. Доповідь Р. Голика була присвячена сприйняттю слов'янських літератур галицькою інтелігенцією XIX–XX ст. З. Баран на високому фаховому рівні описала слов'янську ідею в дискусіях європейських учених і політиків міжвоєнного двадцятиріччя. Особливе зацікавлення в слу-

хачів викликала доповідь А. Татаренко про етапи розвитку, тенденції і поетикальні вектори постмодерністської прози в сербській літературі. Усі доповіді, проголошені на пленарному засіданні, спонукали до активної дискусії. Потім роботу конференції спланували в чотири секції – мовознавчу, літературознавчу, історичну, культурологічну.

Багато доповідей на мовознавчій секції присвятили фразеології – важливій складовій мовної картини світу, яку нині активно досліджують на матеріалі різних слов'янських мов: сербської – Д. Гамулець, чеської – Л. Кобилецька, польської – Ю. Сагата, О. Лозинська, Ю. Дільна. Актуальними завжди були і залишаються проблеми семантики. Так, Х. Николайчук виголосила доповідь про інноваційні процеси в темпоральному мікрополі «старість» польської мови. Кілька доповідей присвятили порівняльному аналізу. С. Мартінек прослідкувала прототипну референцію жовтого кольору в слов'янських мовах. І. Панчев розглянув смислове наповнення концептів «добро» і «зло» в болгарській і російській мовах. Контрастивний аналіз семантико-експресивних особливостей назв спорідненості в сербських і українських пареміях здійснила В. Ярмак. Дві доповіді присвячено проблемам граматики. Так, І. Адріанова розглянула інфінітив у рукопису XIV ст. св. Сави (сербського), Ю. Ванько – зворотні конструкції з дативним формантом *si* в сучасній словацькій мові. Дві доповіді були з тематики словотвору – О. Сороки про словотвірні інновації в болгарській мові початку XXI ст. і М. Зелінської про словотвірні особливості мовлення молодих носіїв польської мови в Західній Україні. М. Койдер розповів про українські чоловічі імена та їх варіанти в записах польських судових книг XVII ст. О. Албул доповіла про правовий статус болгарської мови. Діалектологічним дослідженням у болгарських селах Запорізької області на рубежі 40–50-х років XX ст. присвячена доповідь В. Пачевої. Українізми в болгарських говірках Одещини

виокремила О. Пейчева. Про навчально-методичні засади підручника «Чеська мова для українців» ішлося в колективній доповіді І. Гасіла, Н. Лобур і О. Паламарчук. Теоретичну розвідку з методики виокремлення ключових слів мови письменника презентувала С. Бук. Функції структури «*pan / pani + (ім'я) прізвище*» в текстах польськомовних періодичних видань в Україні досліджує А. Кравчук. На проблемах перекладу термінології польської системи покарань заакцентувала увагу К. Литвин. Дослідження про функціонування множинних форм абстрактних іменників *singularia tantum* у сучасній польській мові репрезентувала І. Шевчик. З доповіддю про стилістичне використання гасел в українських і хорватських публіцистичних заголовках виступила Н. Хороз. Про шляхи поповнення хорватського сленгу розповіла І. Ніколів.

Широко було представлено і літературознавчу секцію. У перший день виголошували доповіді, присвячені сербській і хорватській літературі. Так, пост-модерністські аспекти поетики роману «Мушка» М. Павича розкрила З. Гук, музичний код у романі З. Карановича «Більше, ніж нуль» представила О. Яценко, про магічний реалізм Г. Петровича в романі «Острів та інші видіння» йшлося у виступі Т. Зради. Темою божевілля у фантастичних оповіданнях хорватських письменників-модерністів займається М. Климець. Відшукує символи у фантастичних оповіданнях Г. Трибусона С. Вівчар. Побачила спільне твору «Через сербські землі» М.-Е. Дургем із британським мандрівним дискурсом Й. Дзюба. Про українську літературу в сербських часописах розповів Т. Гаєв. Друге місце за кількістю доповідей посіла польська література. Про міф у художній системі В. Шимборської доповіла Н. Пелех, про поетичний досвід трансгресії – О. Сливинський, про жанрову домінанту роману-про-митця у творі Я. Івашкевича «Місяць сходить» – І. Сторощук. Порівняльне дослідження української та польської літератур 1920–1939 років здійснила К. Білик.

Про українських перекладачів творів Ю. Словацького доповіла Т. Сеніна. Наступного дня засідання розпочали з доповіді М. Іванової-Гиргинової про сучасну болгарську постмодерністську драму «D. J.» Г. Господинова. Творчості болгарського письменника другої половини XIX ст. А. Константинова присвячена доповідь О. Охотної, у якій ідеться про ідентичність як іншість. З літературознавчого аспекту Г. Бушко і Н. Григораш розглянули внесок І. Шишманова в болгарське національне і культурне відродження. Про основні мотиви та ідеї у творчості чеських письменників першої половини XIX ст. у Галичині розповіла С. Кость. Словенській драматургії і Першій світовій війні присвячена доповідь О. Дзюби-Погребняк. Тенденції розвитку словацької літератури 1990–2000-х років проаналізувала О. Сало. Перекладознавчому дискурсу І. Франка на матеріалі слов'янських мов присвятив виступ І. Теплий.

Не менш чисельною за попередні секції виявилася історична секція, три засідання якої характеризувалися значною різноманітністю. Широко була представлена чеська тематика. Так, про політичні спілки в Празі в середині XIX – на початку XX ст. доповіла А. Василюк, про європейську ідею Т. Масарика – О. Кравчук. Реферат Т. Багрії був присвячений дослідженню Першої Чехословацької республіки сучасними чеськими і словацькими істориками. З українсько-польської проблематики виголосили чотири доповіді: про українсько-польські династичні відносини в «Генеалогії П'ястів» О. Бальцера – О. Руда, «українофільство» Я. Лося – О. Юрчук, про польсько-українське примирення в політичній діяльності Б. Скарадзинського – М. Геник, про польсько-українську співпрацю в контексті діяльності Комісії з дослідження польсько-українських проблем (1933–1939) – О. Піх. Власне польській проблематиці присвячено п'ять рефератів. Про яглонську традицію в політиці Речі Посполитої доповів В. Комар, про образи Польщі й поляків у сатиричних польськомовному і

українськомовному журналах «Крокодил» – Х. Сойка-Машталаж, про образ українців у галицькій польськомовній пресі першої половини 1930-х років – В. Клок, про східну політику Польщі в політичній думці Є. Гедройця – М. Сеніч, про медієвістичні студії проф. П. Домбковського – П. Юрейко. В. Тучинський представив розвідку про болгарський період життя і творчості М. Драгоманова, а С. Пачев окреслив проблеми болгаристики на археологічних з'їздах кінця XIX – початку XX ст. Про сербів в Україні в XIX – на початку XX ст. розповіли С. і М. Міщуки. Чорногорію в другій половині XIX – на початку XX ст. очима росіян описав О. Цвіркун. Історіографічну розвідку українсько-серболужицьких взаємин другої половини XX – початку XXI ст. представила О. Лазор. З доповіддю про американські військові місії в Югославії в 1943–1944 роках виступила М. Яремко. Організаційну структуру української діаспори в Хорватії репрезентував М. Нагірний.

Найменш чисельною виявилася секція з історії культури. Було заслухано доповідь К. Бородіної про проблеми перевидання збірника Вацлава з Олеська, Г. Гриценко – про білорусько-українські освітні зв'язки наприкінці XIX – на початку XX ст., М. Ящевської – про відображення богородичних свят у польських календарних прислів'ях, Р. Вижеквич-Максимов – про концептуалізацію правди в польських і сербських пареміях, М. Кріля – про польську акторку Л. Войткову, І. Огієнко – про один з обрядів викликання дощу в болгар. Наступного дня прозвучали доповіді М. Греб про надвечір'я Різдва Христового в болгар й українців Північного Приазов'я, І. Олексів – про українсько-сербські й польсько-сербські книжкові зв'язки крізь призму автографів Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника, О. Юрейко – про участь А. Бєсядецького в організації охорони здоров'я у Львові. Також виступили Є. Луньо з доповіддю про функціонування російськомовної народної інвалідської пісні «Я был батальйонный

разведчик» в українському середовищі, Р. Масик – про нереалізовані проекти польських пам'ятників у Львові наприкінці ХІХ ст. – 30-х років ХХ ст., І. Гонак – про польськомовні епітафії в культурному просторі сучасного Львова, Х. Стельмах – про гендерні моделі в українських і польських книжках для дітей дошкільного віку.

Завершили колоквиум заключним пленарним засіданням, на якому прозвучали чотири доповіді. Розпочали з доповіді В. Любащенко про богомільство на українських землях. Наступні виступи були про текстологічні відмінності Одеського списку перекладу Й. Брадатого Малого катехізису – Д. Стоянової і про українсько-польську співпрацю в історичній науці на сучасному етапі – Л. Зашкільняка. Останнім виступив В. Чорній, який, починаючи з 1992 року, є організатором Міжнародного славистичного колоквиуму. У своїй доповіді він окреслив концепцію і стан виконання енциклопедичного словника «Львівське славистичне середовище». Після доповідей заслухали звіти керівників секцій. Колоквиум був добре організований, проходив у творчій атмосфері, характеризувався активними дискусіями.